

Ivo van Hove, leider van Toneelgroep Amsterdam, regisseert voor het eerst in zijn geboorteland opera bij de Vlaamse Opera. Morgen is de première van 'Siegfried', uit de 'Ring'.

Door onze redacteur
WILFRED TAKKEN

GENT, 3 NOV. „We willen van onze *Ring* in ieder geval geen groot, tijdsloos oersprookje maken, want dat heeft Pierre Audi onlangs al gedaan in Amsterdam”, zegt regisseur Ivo van Hove. „Wij willen de *Ring* van de 21ste eeuw maken, die gaat over mensen die vandaag leven.”

Ivo van Hove, de artistiek leider van Toneelgroep Amsterdam, werkt sinds 2006 bij de Vlaamse Opera in Gent aan Wagners operacyclus *Der Ring des Nibelungen*. Deze maand is daar de derde opera te zien, *Siegfried*. Het einde van de cyclus is in zicht: het slotdeel *Götterdämmerung* staat gepland voor ju-

Van Hove wil eigentijdse 'Ring' maken

ni. Van Hove en zijn vaste decorontwerper Jan Versweyveld plaatsen de *Ring* voor de verandering eens niet in de politieke arena, maar in het bedrijfsleven, de wereld van de ict.

Van Hove: „De *Ring* gaat over geld, dus ligt het bedrijfsleven voor de hand. Ik dacht aan een man als Bill Gates, de rijkste man op aarde, maar ook een man met idealen. Daarin lijkt hij op de oppergod Wotan, die ook probeert grote macht en rijkdom, eigenbelang en idealisme samen te brengen.”

Bij Van Hove heeft Wotan een moderne wereldstad, Wallhall, laten bouwen, waar de mensen in vrede en harmonie kunnen leven. Al snel slaat in Wallhall echter de problemen toe.

Over zijn extreme update, zegt Van Hove: „Ik doe niets nieuws, er is een lange traditie van updates van de *Ring*. Patrice Chéreau zorgde dertig jaar geleden al voor ophef door de *Ring* op het eind van de

19de eeuw te plaatsen, als geschiedenis van de opkomst van de industrialisatie.”

De marxistische lezing behoort inderdaad tot de opvoeringsgeschiedenis. Zoals Bernard Shaw al in 1898 aantoonde in zijn boekje *The Perfect Wagnerite*, geeft Wagner zelf genoeg handvatten voor de sociaal-revolutionaire interpretaties

‘Bill Gates, met zijn rijkdom en idealen, lijkt op de oppergod Wotan’

die de *Ring* in de twintigste eeuw zouden krijgen.

Ook zonder Van Hoves ingrijpen gaat de *Ring* over de corrumperende werking van macht en geld, en het moeizame ophouden van idealen in tijden van ongebreideld kapitalisme.

In deel drie, *Siegfried*, zien we

een klein computerwinkeltje waar Mime woont met zijn adoptiefzoon Siegfried. Deze heeft de computers van zijn vader ingepikt voor spelletjes.

In plaats van op zijn aambeeld, slaat Mime ritmisch met de muziek mee op de spatiebalk. Op het scherm verschijnt het hoofd van de Koreaans-Amerikaanse school-

moordenaar Seung-hui Cho, afgewisseld met dat van Hitler met een koptelefoon op. Daaroverheen de knipperende woorden: „You're a Dead Motherföhrer.” Siegfried loopt van huis weg, en komt in het drukke Wallhall terecht. De Woudvogel, die hem de weg wijst, is hier een bende *hoodies* die hem

op het slechte pad brengt.

In België ontstond enige ophef over de poster van *Siegfried*, omdat daarop Seung-hui Cho staat afgebeeld, de Amerikaanse scholier die in april 33 mensen doodschoot op de universiteit Virginia Tech. Sommige Vlamingen vonden dat smakeloos omdat België net was opgeschrikt door een enigszins vergelijkbare zaak, van een racistische puber die twee voorbijgangers doodschoot.

Regisseur Ivo van Hove: „De titelheld Siegfried doet me sterk denken aan suburb-pubers die op willekeurige moordtocht gaan, zoals is gebeurd in de Verenigde Staten op Columbine High in 1999 en op Virginia Tech in april.”

In Van Hoves versie kent Siegfried de buitenwereld alleen van computerspelen die hij speelt. Als hij voor het eerst buiten komt, kan hij de virtuele werkelijkheid en de reële werkelijkheid niet uit elkaar houden. „Hij is een kind in een volwassen lichaam, hij denkt op

een hoger level te komen door het gebruik van geweld.”

Van Hove begrijpt de ophef over de poster niet: „Een puber leeft in een fantasiewereld, voelt zich tekort gedaan, en slaat aan het moorden; de kranten staan er vol van, dan mag de opera er toch ook over spreken?”

Hoe is het voor Van Hove, van huis uit toneelregisseur, om voor de opera een voorstelling te maken? „Als operaregisseur ben ik minder vrij dan als toneelregisseur. Bij toneel krijg ik alleen een tekst, die kan ik laten fluisteren, schreeuwen, met veel emotie, of juist toonloos laten zeggen.

„Bij opera is er al een grote regisseur aan mij voorafgegaan. De muziek, de tempi, de klankkleur liggen grotendeels vast. Maar dat is goed zo, dat harnas geeft juist een aangenaam houvast. Ik voel me als Kleinduimpje die door het grote woud van Wagner mag dwalen, en hier en daar een kruimeltje op-raapt.”

'Siegfried' in de Vlaamse Opera Gent 4 nov t/m 1 dec. Info 0032-070-220202 of www.ringvlaamseopera.nl